

6) [במסורת ה'ס, ג] נכנסת סל',
א (ב'ס) [נכנס] נכנסת קמה;
ד) נכנסת רבא, ה) [נכנסת פ']
רש"י שיהי רב יוסף הולך לנחם
הרופא, ו) [ב'ס מ']:

תורה אור השלם

1. גם אהבתם גם שאתם גם קנאתם כבר אברה וחקל אין להם עוד לעולם בכל אשר נעשה תחת השמים:
2. האויב תמו תרבות לצנח וערים נחשת אבר זכרם המה:

החלים ו' ז

אמר ליה האויב כמו חרסו לנחם. דמשמע א"פ שכבר תמו חרסו לנחם ואין יפה להוסיף: **אפי' רבי דעניו הוה.** הכא לא נהוג עונותו ויתרא דלמחר משום רבי מאיר ולא ראה לומר כהדיא אמר ר"מ: **סיני עדיף.** זמן ששנה משנה וצרייתא סדורין לו כנמינתן מהר סיני: **והד**

אמר עוקר הים. דהרף ומפולל צמורה א"ע שאין משנה וצרייתא סדורין לו כל משניות וצרייתא סדורות לו כנמינתן מהר סיני אבל לא היה מפולל כרצה: **וכן ליכין למרי חטיא.** כלומר רב יוסף הוא מרי חטיא שמשנה וצרייתא סדורין לו מפי השמועה כנמינתן מהר סיני דמשנה וצרייתא אצוהו דהלכתא: **אומנא לזיסוי לא קרא.** שלל רב לנהוג שררה בעצמו כל אומן שהיה עמו שלל רב אפילו כהוא שררה שלל רב

בהן משיח פרק שלישי הוריות

תוספות הרא"ש

אפ"ו אומנא לביתו לא קרא. היבב מהמון עם הולכין לבית האומן להקידום והנכבדים קוראים לאומן ובא לביתו וכי השפיל עצמו שלא רצה לקרוא את האומן לביתו. ורב האי נאמן פי' כי שלחו מהם סיני עדיף והשפיל רב יוסף עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפינו רבה היה חולק לו כי קרא אותו לביתו לפי שהיו נשנין כל צרכו בביתו של רבה. והרמיה זיל פי' כי הואיל שהשפיל רב יוסף את עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפני רבה הניח זכות ענותו עליו ועל אנשי ביתו שלא חלה אחר מהם כל השנים שמלך רבה ואפי' אומן להקידום לא קרא לביתו. והדין פירושו מסבתי לן: אבי רבא ורב זירא ורבה בר מתנה הוו יתבו חבדי וחו צריכי רישא. כלומר היו צריכין למנה ראש עליהם לאותה שעה כדי שישיגו להם ויסדרו להם משניות וביחייתו והם יקשו לו והוא מתרץ ולפי שהיו כלם חכמים ונכונים ואינם ליתוי ראשים ולא אחד מהם כפוף לחבירו ולא היה אפשר לאחד מהם לנקות את השני כדי שלא יתקנא בו שלישי או רביעי. לפיכך אמרו כל מאן דאמר מלתא ולא מפריכי מהו רישא. אמר כל חד

לכניא שום אומן במוך צימו אלל כשהוא רוצה להקידום (ס) היה האומן על לצימיה דרבה וסס היה מקוץ. ואית דגרסי שלל רב לנהוג שררות עצמו כל אומן שנים שמלך רב לומר שלל היה לו פנאי להקידום עלו אלל היה עוסק כל שעה צמורה לפני רב: **חוייה לאצי רבסה ישיה.** כלומר ראה לו הרמת ראש: **נחמני פסה.** ואמור דרשא דמשמית פסקו ליה רבנא. אצי קרו ליה נחמני (ו) **ואיכא דלמרי דלשון גנאי קרי ליה נחמני כלומר עדיין אמה תלמידו של רב נחמן):** חרף ומקשה. ממוך פלפול יתירא דרסה ליה הוה מקשה ומפולל כל רב רב רב מתנה לא הוה חרף כל כך אלל מתוך שהוה עושה ומעייני יפה יפה מסיק אליבא דהלכתא:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

לא היה קרב אמר לו מי הם הללו שמימיהם אנו שותים ושמותם אין אנו מזכירים אמר ליה בני אדם שבקשו לעקור כבודך וכבוד בית אבך אמר ליה וגם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אברה אמר ליה האויב תמו חרסו לנחם אמר ליה הני מלי היכא דאהנו מעשייהו רבנן לא אהנו מעשייהו הדר אתני ליה אמרו משום רבי מאיר אילו היה תמורה לא היה קרב אמר רבא אפילו רבי דענותא הוא תנא אמרו משום ר"מ אמר

ר"מ לא אמר רבי יוחנן פליגו בה רבן שמעון בן גמליאל ורבנן חד אמר סיני עדיף וחד אמר עוקר הרים עדיף רב יוסף סיני רבה עוקר הרים שלחו לתמן אויה מהם קודם שלחו להו סיני עדיף דאמר מר הכל צריכין למרי חטיא ואפילו הכי לא קביל רב יוסף עליה מולך רב רב רב עשרין ותרתין שנין והדר מולך רב יוסף וכל שני דמלך רב רב יוסף אפילו אומנא לביתו לא חלף אבי רבא ורבי זירא ורבה בר מתנה הוו יתבו והוו צריכי רישא אמרו כל דאמר מלתא ולא מפריד להו רישא דכולהו אפריד דאבי לא אפריד חוייה סרבה לאבי דגבה רישא א"ל נחמני פתח ואימא איבעיא להו רבי זירא ורבה בר רב מתנה הי מנייהו עדיף רבי זירא חרף ומקשה רב רב מתנה מתון ומסיק מאי תיקו:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

מנייהו מלתא (רכל הוה) [נכולחו] אפרך ואילו דאבי לא אפרך חוייה רבא לאבי רבא רישא. כלומר ראה לו הרמת ראש והצלת פנים מחמת דלא אפרך ליה מלתא אמר ליה נחמני פתח ואימא דרוש לקמן דמן שמיא ספקי לך רבנא. ופי' רב האי נאמן (ו) דאבי נחמני שמו ומפרשי בכמה דוכתי בנמרא ונקטי (נן ד) רבנן דבר אחיהו ורבה בר נחמני הוה ותלמידיו וכיון דהוה שמו נחמני כשם אבוהי דרבה לא הוה קרא לו בכל שנותיו נחמני בשם אבוהי אלא הוה קרא ליה אבי בלשון ארמי כדאם שקורא אבי וסליק ליה אבי. וכיון שהיה מן האבות והגדולה קרויה רבנן הכי עכ"ד זיל: **איבעיא להו רבי זירא ורבה בר מתנה הי מנייהו עדיף.** נפיק מיה ליהי דמתמי כוונתו לצנח לאחד מנייהו ובעיא הי מנייהו עדיף. והשתא מפרש (מוח) [מרח] דלכל חד מנייהו. ר זירא חרף ומקשה מתוך פילפולא היה יורד להקשות ולתרוץ (מי לא) [מין] הוה יורד לאסוקי משמעתא אליבא דהלכתא רבה בר מתנה מתון ומסיק כלומר לא היה מפולל וחרף כיב להקשות ולתרוץ מיד אלא שהוה ומעייני יפה עד דמסלקא ליה שמעתא אליבא דהלכתא מי הי מנייהו עדיף וסלקא בחיקו.

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

6) עי' צנחן ערך אפי.

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

* הדרן עלך מסכת הוריות והדרן עלך. דעתן עלך מסכת הוריות ודעתן עלך. לא נתנשי מינך מסכת הוריות ולא נתנשי מינן לא בעלמא הדרן ולא בעלמא דאתי:

יאמר בן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה והתא עמנו לעולם הבא. * חנניא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רביש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחבמני מצותיך כי לעולם היא לך: יהי לבי תמים בתקידך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי גם חייתיני: ברוך אתה יי למדני חקיי: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפיעים והם משפיעים. אנו משפיעים לדברי תורה והם משפיעים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו מקבלים שך והם עמלים ואינו מקבלים שך. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שערתי לסיים מסכת הוריות בן מעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי וזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלךך תנחך אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך. פי בי ירבו ימך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וקבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא. ולאחיא מתיא. ולאסקא לחיי עלמא. ולמבנא קרתא דירושלם. ולשלל היכליה בגוה. ולמעקר פולחנא נוכראא מארעא. ולאכתבא פולחנא דשמאי לאתריה, וימליך קדשא ברך הוא במלכותיה ויקריה, וינצמח פרקנה ויקרב משיחוהו: בחייכוו וביומיכוו ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרום ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושיירתא תשבחתא וחמתא דאמירן בעלמא. ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן. ועל תלמידיהו ועל כל תלמידי תלמידיהו. ועל כל מאן דעסקין באורייתא. די באתרא (קדישא) דדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להו ולכוו שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריבי ומזוני ריחי ופרקנא מן קדם אבדהו די בשמאי וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמאי וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל. ואמרו אמן: עושה שלום במרומינו הוא ברחמינו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

* [פי' הוה על זה ומתא כס' החיים שמיני חמי הגאון מהר"ל מפראג בס' זכות ח"א פ"ג] ** [נכנסת וסוף תשעת הרמ"א ז"ל וכן בסוף י"ש"ש צ"ג כבוד רמזים על הזכרת שמות הללו]: